

Toezicht en handhaving in de openbare ruimte

Richting geven aan toezicht en handhaving in de openbare ruimte van de gemeente Leiderdorp

Datum	10 juli 2014
Versie	Definitief
Bestuurlijk opdrachtgever	Mw. L. Driessen, burgemeester
Ambtelijk opdrachtgever (Gedelegeerd)	Mw. E. Rijnders, coördinator gemeentewinkel, vergunningen en handhaving
Opdrachtnemer/projectleider	Dhr. M. Boerman, beleidsmedewerker concernzaken

Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Opdracht.....	3
1.3 Achtergrondinformatie.....	3
2. Aanpak.....	5
2.1 Doelstelling.....	5
2.2 Probleemstelling.....	5
2.3 Onderzoeksvragen.....	5
2.4 Afbakening.....	5
2.5 Verzameling van informatie	5
3. Bevindingen	7
3.1 De gemeentelijke opgave in de openbare ruimte.....	7
3.2 Onderzoek naar de naleving van rechtsregels	7
3.3 Huidige inzet gemeente	10
3.4 Beoogde doelen.....	15
3.5 Capaciteit en middelen.....	17
3.6 Juridische risico's.....	19
4. Conclusie	22
5. Aanbevelingen.....	25
Bijlage A.....	26
Bijlage B	27

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2012 werd in een startnotitie aan het MT – genaamd Toezicht & handhaving; wat willen we ermee? – beschreven dat de grenzen van wat de gemeentelijke organisatie op het gebied van toezicht en handhaving kan leveren zijn bereikt. Er is een spanningsveld ontstaan tussen de hoeveelheid taken en de beschikbare capaciteit voor de uitvoering. De afgelopen jaren zijn steeds meer taken op het gebied van toezicht en handhaving overgeheveld van het Rijk naar gemeenten. Veelal vonden deze taakverzwaringen plaats zonder overheveling van de benodigde financiële middelen en zonder uitbreiding van de ambtelijke capaciteit.

Met als doel om nu en in de toekomst op een verantwoorde wijze invulling te (blijven) geven aan de toezicht- en handhavingstaken van de gemeente, is in 2013 het project 'Hand in handhaving' gestart. De opdracht was om gemeentebreed alle toezicht- en handhavingstaken te inventariseren en te onderzoeken hoe de gemeente deze taken uitvoert.

Het beeld dat ontstond was dat de gemeente als bevoegd gezag voor diverse beleidsdomeinen verantwoordelijk is voor de naleving van rechtsregels. Veel van deze toezicht- en handhavingstaken worden uitgevoerd binnen de eigen ambtelijke organisatie, waarbij bijna alle afdelingen betrokken zijn. Maar ook veel verbonden partijen geven namens de gemeente uitvoering aan toezicht- en handhavingstaken.

Een opvallende bevinding was dat voor de toezicht- en handhavingstaken geen concrete doelstellingen voorhanden zijn, waarop bijvoorbeeld de inzet van de gemeente is gebaseerd en op basis waarvan (bestuurlijk) verantwoording wordt afgelegd. Het ontbreken van doelstellingen en de daarmee samenhangende onderbouwing (probleemanalyse) maakt het lastig om met elkaar in een zinnig gesprek te raken over keuzes. Bijvoorbeeld over het prioriteren van taken vanwege het spanningsveld tussen taken en capaciteit.

Eind 2013 is aan het MT in een voortgangsrapportage advies uitgebracht over de vervolgstappen van het project 'Hand in handhaving' (corsanr. 2013i01755). Het advies luidde om als eerste aan de slag te gaan met het formuleren van doelstellingen voor de toezicht- en handhavingstaken. Het MT heeft dit advies overgenomen en opdracht gegeven een pilot (deelproject) te starten voor de toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte van Leiderdorp. In dit rapport worden de resultaten hiervan beschreven.

1.2 Opdracht

Eind 2013 heeft het MT opdracht gegeven om heldere doelen te formuleren voor toezicht en handhaving in de openbare ruimte en daarbij een passende inzet van de gemeente te organiseren. De opdracht is vastgelegd in de projectopdracht 'Handhaving in de openbare ruimte' (corsanr. 2014i00082).

1.3 Achtergrondinformatie

Het onderwerp toezicht en handhaving heeft al geruime tijd de aandacht van het gemeentebestuur. Onderstaand volgt een weergave van de behandeling van dit onderwerp tot nu toe.

Bestuurlijk proces

Tijdens de commissievergadering Bestuur en Maatschappij d.d. 4 maart 2013 zijn er vragen gesteld over toezicht en handhaving, in het bijzonder over de inzet van de buitengewoon opsporingsambtenaren (hierna BOA's). Naar aanleiding van deze vragen is de raad per brief (2013U03520) geïnformeerd over het toen al lopende project 'Hand in handhaving'. Ook zijn de

raadsleden hierbij in kennis gesteld over de uitkomsten van de inventarisatie van de gemeentelijke toezicht- en handhavingstaken.

Tijdens de commissievergadering Ruimte van 25 februari 2014 is de raad wederom bijgepraat over de voortgang van het project 'Hand in handhaving' en het daaruit voortvloeiende deelproject 'Toezicht en handhaving in de openbare ruimte'. Als voorschot op de resultaten van dit laatst genoemde project heeft de raad de uitkomsten van het burgerpanel-onderzoek ontvangen waarin de leefbaarheid in de openbare ruimte van Leiderdorp is onderzocht. De uitkomsten worden gebruikt voor de onderbouwing van keuzes en het formuleren van doelstellingen voor toezicht en handhaving in de openbare ruimte.

Verder heeft de raad in reactie op eerder gestelde vragen een overzicht ontvangen met feiten en cijfers over de inzet van de BOA's in 2013.

De burgemeester heeft als coördinerend portefeuillehouder voor toezicht en handhaving toegezegd de resultaten van het deelproject 'Toezicht en handhaving in de openbare ruimte' medio zomer 2014 aan de raad voor te leggen.

Coalitieakkoord

Met de komst van het nieuwe coalitieakkoord Leiderdorp 2014-2018 'Van meepraten naar meedoen' is een duidelijk kader gegeven ten aanzien van de capaciteit voor de uitvoering van toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte van Leiderdorp. Deze taken worden uitgevoerd door de BOA's van de gemeente. In het coalitieakkoord is de volgende passage opgenomen over hun inzet.

"Buitengewoon opsporingsambtenaren worden effectiever op straat ingezet: we streven naar 75% van hun werktijd. Ook zal het college scherper moeten kiezen waarvoor ze worden ingezet. Pas als daarvan het effect duidelijk is geworden, vinden wij een discussie over capaciteitsuitbreiding aan de orde."

2. Aanpak

2.1 Doelstelling

Het doel van het project 'Toezicht en handhaving in de openbare ruimte' is om bij te dragen aan het op een verantwoorde wijze invulling geven aan de toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte van de gemeente Leiderdorp.

2.2 Probleemstelling

Wat wil de gemeente Leiderdorp bereiken met toezicht en handhaving in de openbare ruimte? En welk concreet en toepasbaar beleid past daarbij?

2.3 Onderzoeksvragen

De probleemstelling is uitgewerkt in de volgende onderzoeksvragen.

1. Voor welke rechtsregels in de openbare ruimte is de gemeente Leiderdorp verantwoordelijk voor de naleving?
2. In hoeverre worden de rechtsregels in de openbare ruimte nageleefd en welke overtredingen worden als grootste ergernissen ervaren door de inwoners van Leiderdorp?
3. Wat is de huidige inzet van de gemeente om de grootste ergernissen in de openbare ruimte tegen te gaan en in hoeverre kan toezicht en handhaving bijdragen?
4. Welke (SMART-)doelen en activiteiten kunnen worden geformuleerd voor de inzet van toezicht en handhaving in de openbare ruimte?
5. Welke capaciteit en middelen zijn nodig om deze doelen te bereiken?
6. Welke juridische risico's (bestuurs-, straf- en privaatrechtelijk) loopt de gemeente wanneer zij niet handhaaft?

2.4 Afbakening

Dit project is gericht op de toezicht- en handhavingstaken van de gemeente in de openbare ruimte van Leiderdorp. We spreken in dit rapport van een toezicht- of handhavingstaak wanneer het gemeentebestuur in wet- of regelgeving als bevoegd gezag is aangewezen voor de naleving van rechtsregels. Onder openbare ruimte wordt in dit rapport verstaan de gemeenschappelijke fysieke ruimte van burgers in de gemeente Leiderdorp.

De focus van dit project ligt op de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de gemeentelijke toezicht- en handhavingstaken als instrument dat bijdraagt aan de leefbaarheid in de openbare ruimte. Daarbij wordt toezicht en handhaving gezien als het sluitstuk van beleid (ultimum remedium). Andere (beleids-)activiteiten van de gemeente, anders dan toezicht en handhaving, die ook bijdragen aan de leefbaarheid van de openbare ruimte, komen wel aan bod maar vallen buiten de focus van dit project.

De toezicht- en handhavingstaken in het kader van de openbare orde vallen buiten de kaders van dit project. Hoewel deze taken veelal in de openbare ruimte afspelen, betreft het exceptionele bevoegdheden waarbij de uitvoering bij de politie ligt.

2.5 Verzameling van informatie

Schriftelijke bronnen

Voor de beantwoording van de onderzoeksvragen zijn diverse bronnen bestudeerd.

- Veiligheidsmonitor 2011

- Klanttevredenheidsonderzoek 2012
- Algemene plaatselijke verordening Leiderdorp 2013
- Afvalstoffenverordening 2004
- Verordening op de beplanting 2009
- Marktverordening 2011

Interviews

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met functionarissen uit de ambtelijke organisatie en daarbuiten die betrokken zijn bij toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Ook zijn er een tweetal werkbijeenkomsten/groepsgesprekken georganiseerd. Met onderstaande functionarissen is gesproken.

- Coördinator Gemeentewinkel, vergunningen en handhaving
- Coördinator Gemeentewerken, logistiek
- Coördinator Gemeentewerken, beheer
- Beleidsmedewerker cluster ruimte, verkeer
- Beleidsmedewerker cluster ruimte, groen en water
- Senior beleidsmedewerker concernzaken, OOV en Rampen
- Wijkregisseur
- Wijkagent
- Buitengewoon opsporingsambtenaar

Overige bronnen

Naast de schriftelijke bronnen en interviews zijn er een aantal informatiesystemen geraadpleegd.

- Melddesk (applicatie van de gemeente om meldingen te registreren en af te handelen)
- Document management systeem Corsa (bevat o.m. schriftelijke handhavingsverzoeken)

3. Bevindingen

3.1 De gemeentelijke opgave in de openbare ruimte

De toezicht- en handhavingstaken van de gemeente liggen verankerd in wet- en regelgeving. We spreken in dit rapport over een toezicht- en/of handhavingstaak wanneer de gemeente is aangewezen als bevoegd gezag voor de naleving van rechtsregels.

In 2013 zijn gemeentebreed alle toezicht- en handhavingstaken geïnventariseerd. Een werkgroep (bestaande uit; het afdelingshoofd Gemeentewinkel, de coördinator Gemeentewinkel, de coördinator Openbare orde en veiligheid en de juridisch beleidsmedewerker Concernzaken) heeft vervolgens alle toezicht- en handhavingstaken op thema gecategoriseerd.

Op basis van deze indeling geldt voor het thema openbare ruimte dat de rechtsregels afkomstig zijn uit de volgende verordeningen.

- Algemene plaatselijke verordening gemeente Leiderdorp 2013
- Marktverordening gemeente Leiderdorp 2011
- Verordening op de beplantingen in Leiderdorp 2009
- Afvalstoffenverordening Leiderdorp 2004

De rechtsregels in de openbare ruimte hebben betrekking op onderwerpen zoals; de openbare weg, parkeren, verkeer, afval, evenementen, groen, overlast algemeen, overlast dieren, collecteren en venten, vuurwerk en water. In bijlage A is een overzicht opgenomen van alle artikelen per verordening waarbij het gemeentebestuur is aangewezen als bevoegd gezag voor de naleving van deze regels (toezicht- en handhavingstaken).

3.2 Onderzoek naar de naleving van rechtsregels

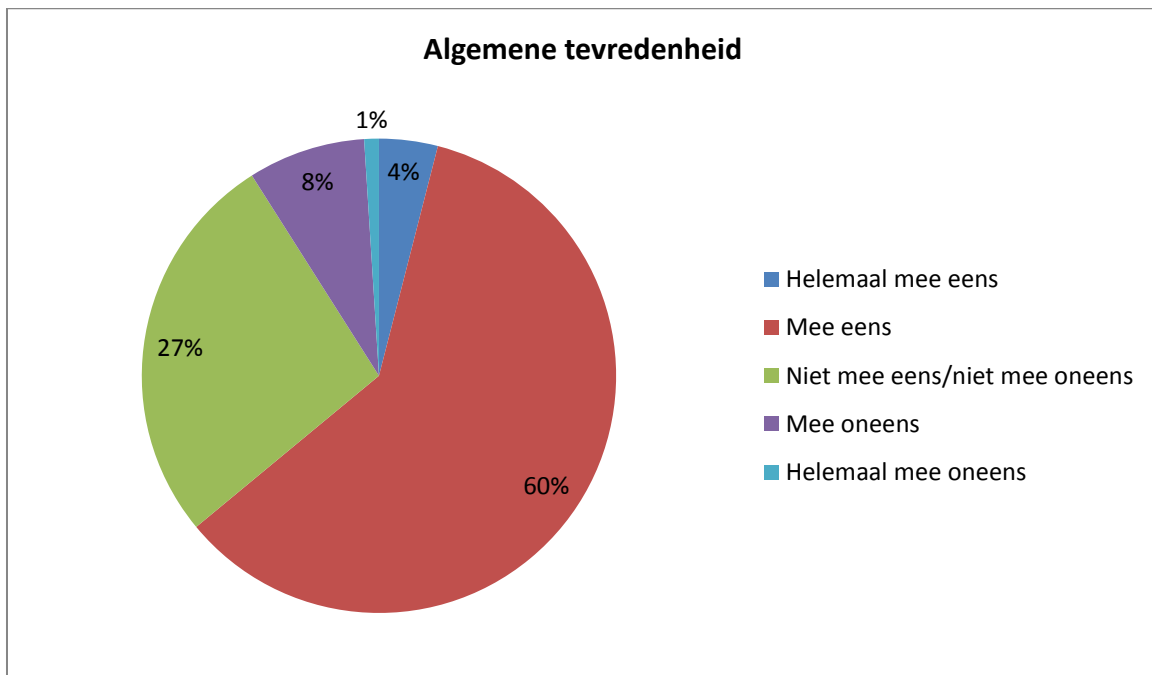
Om een uitspraak te kunnen doen over in hoeverre rechtsregels in de openbare ruimte worden nageleefd en welke overtredingen als grootste ergernissen worden ervaren, is een burgerpanel-onderzoek uitgevoerd en zijn diverse informatiebronnen geraadpleegd.

Burgerpanel-onderzoek

Begin 2014 is met behulp van het burgerpanel van Leiderdorp onderzoek gedaan naar de naleving van rechtsregels in de openbare ruimte. Deelnemers konden tussen 23 januari en 2 februari een vragenlijst invullen. In totaal hebben 445 inwoners deelgenomen aan het onderzoek. Om onder- en oververtegenwoordiging te corrigeren heeft het onderzoeksbureau I&O research de uitkomsten gewogen naar leeftijd, geslacht en wijk. Onderstaand zijn de resultaten weergegeven.

Algemene tevredenheid

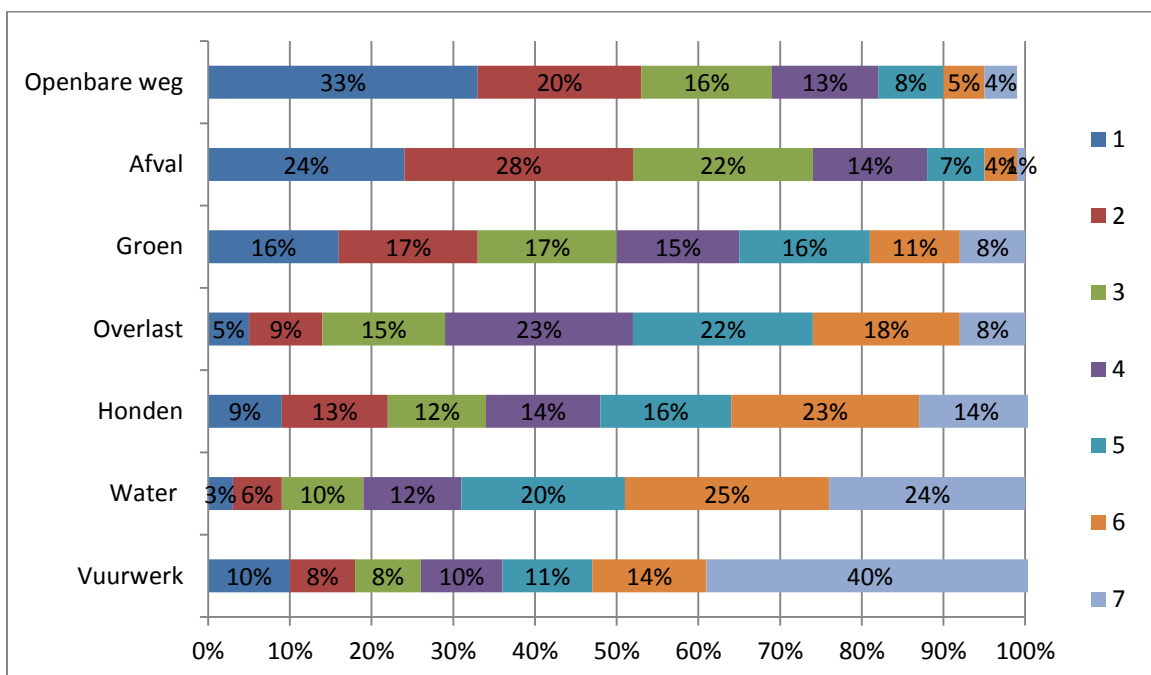
Gevraagd is in hoeverre de respondenten het eens zijn met de stelling: *Ik ben tevreden over de leefbaarheid in de openbare ruimte van de gemeente Leiderdorp*. Uit figuur 1 blijkt dat bijna twee derde van de respondenten het (helemaal) eens is met de stelling, oftewel (zeer) tevreden is over de leefbaarheid in de openbare ruimte van de gemeente Leiderdorp. Ruim een kwart van de respondenten is niet eens, maar ook niet oneens met de stelling. Eén procent van de respondenten is het met de stelling helemaal oneens.

Figuur 1

Rangorde in beleving

Aan de respondenten is gevraagd een rangorde aan te brengen in de thema's, die een bijdrage leveren aan de beleving van de openbare ruimte. Het thema dat in de ogen van de respondenten de meeste invloed heeft op de beleving van de openbare ruimte, krijgt het cijfer 1, het thema dat het minst invloed heeft, krijgt het cijfer 7. Uit onderstaand figuur blijkt dat een derde van de respondenten vindt dat het thema openbare weg het meest invloed heeft op de beleving van de openbare ruimte, gevolgd door afval (24%) en groen (16%). Deze thema's worden door respondenten ook regelmatig op de tweede plaats gezet; openbare weg (20%), afval (28%) en groen (17%). Vuurwerk heeft in de ogen van vier op de tien respondenten de minste invloed op de beleving van de openbare ruimte. Dat geldt in mindere mate ook voor water (24%) en honden (14%).

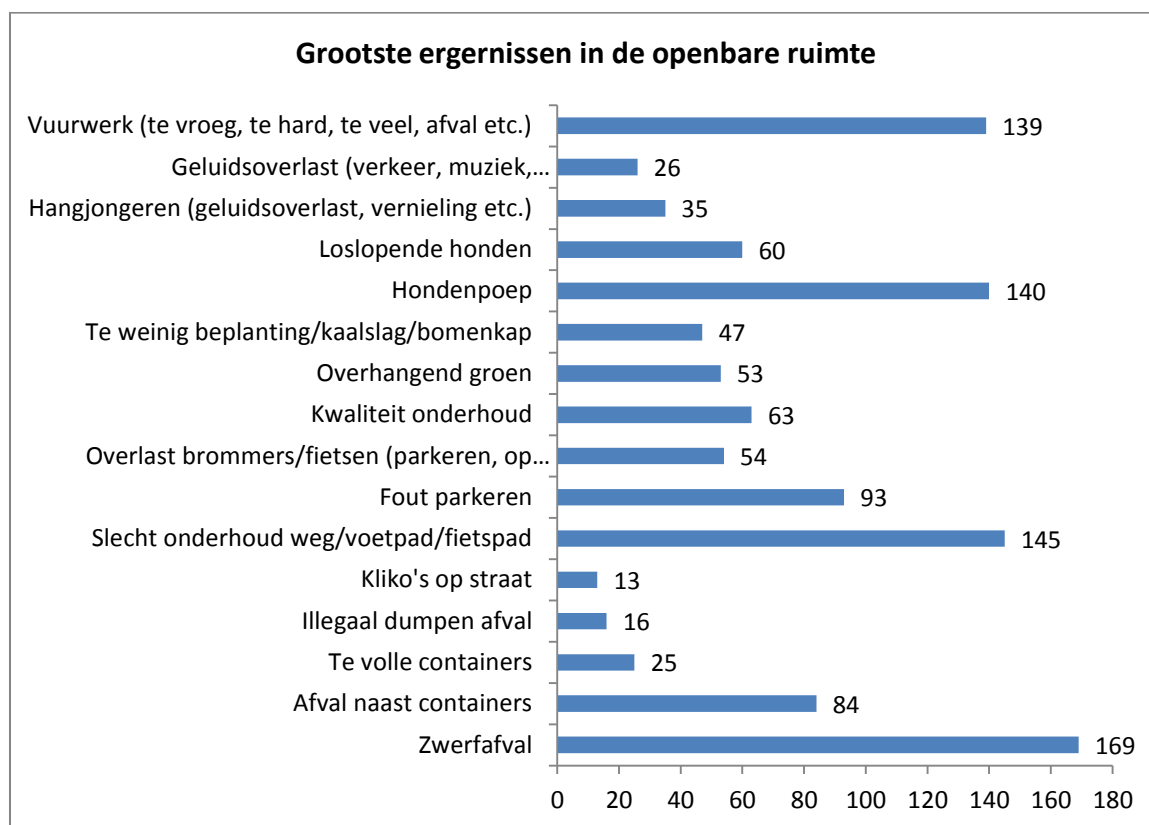
Figuur 2

Toelichting figuur 2: Onder de volgende thema's wordt verstaan:

- *Openbare weg*: fout of storend parkeergedrag, wegen en paden, voertuigwrakken, caravans, overlast van (brom)fietsers.
- *Afval*: zwerfafval, illegale dumping, verkeerd aanbieden afval, oneigenlijk gebruik van wijk-afvalverzamelcontainers etc.
- *Groen*: overhangend groen, onkruid, betreden van plantsoenen, bescherming beplanting etc.
- *Overlast*: straatartiesten, hinderlijk gedrag, geluidshinder, wildplassen, winkelwagentjes, graffiti etc.
- *Honden*: loslopende honden, verontreiniging door honden etc.
- *Water*: schone sloten, illegaal aanleggen vaartuigen, verwaarloosde vaartuigen in het water etc.
- *Vuurwerk*: te vroeg, te laat, te hard etc.

Ergernissen

De respondenten is gevraagd waaraan ze zich het meest storen binnen de drie voor hen zelf belangrijkste thema's. Onderstaand in figuur 3 is te zien hoe vaak ergernissen zijn genoemd in het burgerpanel-onderzoek. Alleen de grootste ergernissen zijn weergegeven. In bijlage B zijn alle ergernissen per thema te vinden.

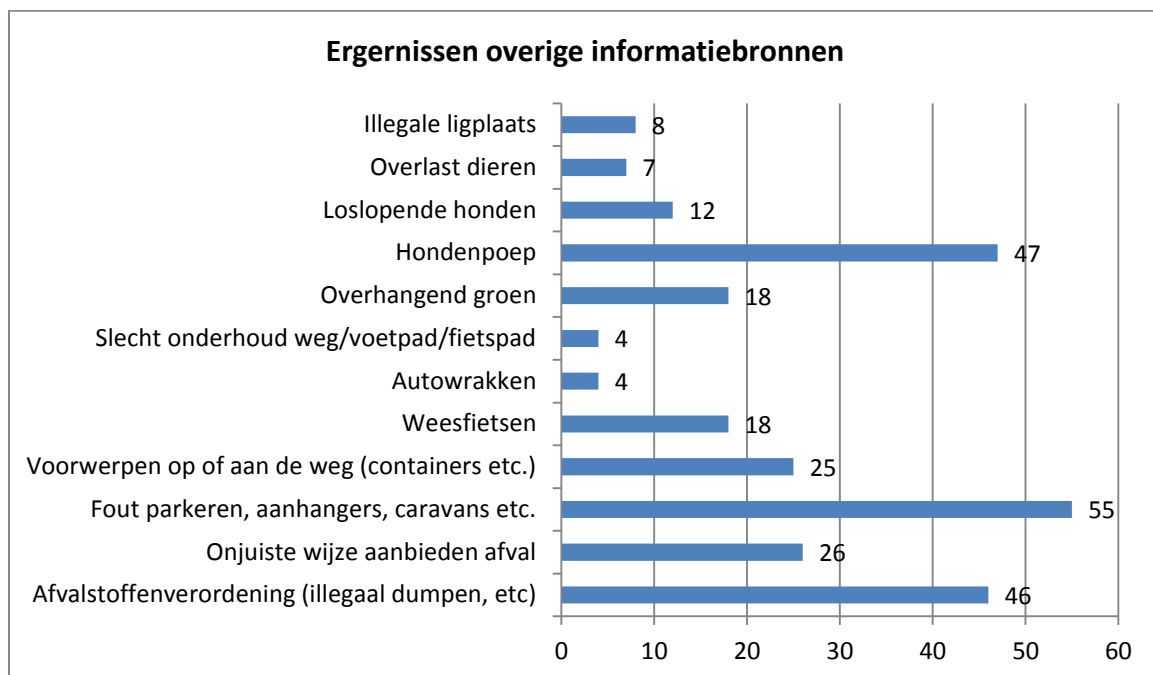
Figuur 3

Overige informatiebronnen

Naast het burgerpanel-onderzoek is in maart 2014 gekeken welke informatiebronnen nog meer gegevens bevatten over de naleving van rechtsregels in de openbare ruimte. De volgende informatiebronnen werden geraadpleegd.

- Melddesk (applicatie van de gemeente om meldingen te registreren en af te handelen)¹
- Veiligheidsmonitor
- Klanttevredenheidsonderzoek 2012
- Document management systeem Corsa (bevat o.m. schriftelijke handhavingsverzoeken)
- Wijkagenten (meldingen worden doorgegeven aan de gemeente)

In onderstaand figuur zijn de resultaten uit de Melddesk en het Document management systeem Corsa tezamen weergegeven. In de grafiek zijn alleen de meest voorkomende ergernissen opgenomen. De overige informatiebronnen zoals het Klanttevredenheidsonderzoek en de Veiligheidsmonitor bevatten geen cijfermatige onderbouwing. Wel komen de ergernissen die hierin worden genoemd vrijwel overeen met de resultaten uit figuur 4. Zo wordt bijvoorbeeld hondenpoep, verkeersoverlast en afval prominent genoemd in de Veiligheidsmonitor.

Figuur 4

3.3 Huidige inzet gemeente

Naast het Burgerpanel-onderzoek is onderzocht welke inzet de gemeente nu levert om de grootste ergernissen in de openbare ruimte tegen te gaan, en of toezicht en handhaving kan bijdragen. Om deze analyse te maken zijn er twee groeps gesprekken gevoerd met afdelingscoördinatoren, beleidsmedewerkers en uitvoerders, die betrokken zijn bij de (beleids-)onderwerpen waarop de ergernissen van toepassing zijn. De volgende vragen waren leidend voor de analyse van de grootste ergernissen in de openbare ruimte.

- Worden de ergernissen in de openbare ruimte herkend? En zo ja, waar in de gemeente?
- Afgezien van toezicht en handhaving, wat doet de gemeente nu om deze ergernissen tegen te gaan (en wat niet)?
- Zijn er naast de gemeente ook andere stakeholders die kunnen bijdragen aan het tegengaan van deze ergernissen?
- Kan toezicht en handhaving een bijdrage leveren?

¹ Naar schatting door medewerkers van de afdeling gemeentewinkel wordt circa 75% van het totaal aantal meldingen opgenomen in de melddesk. In 2013 werden 314 meldingen geregistreerd.

Onderstaand zijn, voor de grootste ergernissen in de openbare ruimte, de uitkomsten van de twee groepsgesprekken weergegeven.

Zwerfafval

Onderzoek van de afdeling gemeentewerken toont aan dat er relatief weinig zwerfafval ligt in Leiderdorp. Dit wordt onderschreven door de ervaringen van medewerkers. Wel zijn er bepaalde plekken (centrumgebieden, Jongeren Ontmoetings Plaatsen (hierna JOP's)) waar sprake is van veel zwerfafval. Vooral in de centrumgebieden heeft zwerfafval invloed op de beleving van de openbare ruimte.

De centrumgebieden en de JOP's worden vaker schoongemaakt dan andere plekken in de gemeente. Voor sommige plekken zijn er afspraken gemaakt met ondernemers (bijvoorbeeld McDonalds) over zwerfafval. In de praktijk blijkt dat niet iedere ondernemer zijn verantwoordelijkheid neemt voor het zwerfafval in zijn directe omgeving.

Met de komst van ondergrondse containers is de verwachting dat afval minder vaak zal 'verwaaien'. Verder stimuleert en faciliteert de gemeente schoonmaakinitiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen (bijvoorbeeld acties Rijnhart Wonen).

Burgers zijn in belangrijke mate zelf verantwoordelijk voor hun leefomgeving. Zwerfafval wordt beschouwd als een mentaliteitskwestie. Burgers kunnen elkaar (meer) aanspreken op norm overschrijdend gedrag.

Handhavend optreden tegen zwerfafval is in de praktijk niet altijd eenvoudig. Burgers moeten op heterdaad worden betrapt. Bij illegale afvaldumping kan onderzoek worden gedaan naar de rechtmatige eigenaar (bv. brieven in vuilniszakken). Voor het onjuist aanbieden van afval geldt dat alleen kan worden gehandhaafd wanneer er getuigen zijn of wanneer sprake is van heterdaad.

Afval naast containers

Vooral bij bovengrondse containers wordt afval naast containers gezet. Bij ondergrondse containers komt dit minder voor. Vanuit 'gewoonte' wordt afval van laagbouw-huizen gedumpt bij bovengrondse containers. Bij ondergrondse containers is een toegangspas nodig. Dat resulteert soms in afval dump naast de container. Wanneer de gemeente een melding ontvangt, wordt het afval weggehaald. Niet altijd wordt de melder geïnformeerd dat het afval is opgeruimd.

Een vermoeden bestaat dat er sprake is van 'afvaltoerisme' vanuit de gemeente Zoeterwoude. Inwoners daar betalen een heffing naar gelang hun verbruik. In het verleden is hierover op bestuurlijk niveau gesproken met omliggende gemeenten, maar dit heeft niet geleid tot concrete acties.

Burgers kunnen bijdragen door elkaar (meer) aan te spreken op norm overschrijdend gedrag. Ook kunnen burgers een klik-melding maken wanneer zij zien dat afval naast een container wordt geplaatst. De gemeente kan alleen handhaven in gevallen waarbij er getuigen zijn. Wanneer afval in de praktijk is te traceren maar getuigen ontbreken, wordt slechts een brief gestuurd naar de eigenaar. Frequenter een opsporingsonderzoek instellen kan bijdragen aan het wegnemen van deze ergernis.

Kliko's op straat

Vrijwel overal in de gemeente wordt afgeweken van de aanbiddingstijden voor Kliko's. Kliko's worden te vroeg aangeboden en te laat weggehaald. De tijden voor het aanbieden van containers staan vermeld op borden bij de aanbiddingplaatsen, op de afvalkalender en in bewonersbrieven.

De ergernis van kliko's op straat buiten de aanbiddingstijden kan besproken worden in de wijk-overleggen. Daarnaast kunnen burgers elkaar (meer) aan spreken op norm overschrijdend gedrag. Handhaving vanuit de gemeente lijkt een zwaar middel als oplossing voor dit probleem en wordt daarom niet beschouwd als een reële optie.

Onderhoud wegen, fiets- en voetpaden

Op meerdere locaties in de gemeente zijn er gebreken aan wegen, fiets- en voetpaden. Een verklaring hiervoor is dat de gemeente met de beschikbare middelen keuzes moet maken voor het onderhoudsniveau. Deze keuzes komen niet altijd overeen met het bij de inwoners gewenste niveau. Incidenteel zijn grondroerders verantwoordelijk voor de slechte staat van wegen, fiets- en voetpaden. Aannemers die in de grond werken, brengen het straatwerk niet altijd terug in de staat waarin zij het hebben aangetroffen. Ook beschikken aannemers niet altijd over een vergunning om in (gemeente)grond te roeren, of leven de vergunningsvoorschriften niet na.

Grondroerders met vergunning worden na de werkzaamheden altijd gecontroleerd door de gemeente. Eventueel matig straatwerk wordt dan door de gemeente verhaald op de aannemer.

Wanneer een melding wordt gemaakt van slechte wegen, fiets- en/of voetpaden (bijvoorbeeld door losliggende stoeptegels) wordt er door de gemeente binnen vier dagen het straatwerk hersteld.

In het verleden hanteerde de gemeente een 'zwarte' lijst van aannemers met een slechte reputatie voor wat betreft herstel straatwerk na grondroering. Herinvoering van de lijst kan mogelijk bijdragen aan betere wegen. De gemeente kan overgaan tot handhaving in die gevallen waarbij sprake is van geen vergunning of overtreding van de vergunningsvoorschriften. In de praktijk blijkt dit lastig omdat de overtreding op heterdaad moet worden geconstateerd.

Fout parkeren

De gemeente ontvangt regelmatig meldingen over fout parkeren. De meldingen hebben vooral betrekking op blauwe zones en seizoensgebonden parkeerproblematiek (bijvoorbeeld parkeer- en verkeeroverlast rondom scholen). De BOA's van de gemeente zijn niet bevoegd om te handhaven tegen deze overtredingen. Meldingen over fout parkeren die bij de gemeente binnenkomen worden doorgegeven aan de politie. In de praktijk geeft de politie weinig prioriteit aan het probleem van fout parkeren. Dit terwijl verkeersbesluiten van het gemeentebestuur, bijvoorbeeld het invoeren van een blauwe zone, ter consultatie zijn voorgelegd aan de politie. In elk geval is vooraf niet duidelijk wie zorgdraagt voor het eventueel handhaven van verkeersbesluiten. Het gevolg is dat we de verwachting van burgers, bijvoorbeeld over handhaving op blauwe zones, niet waarmaken.

Schoolbesturen kunnen ook een verantwoordelijkheid nemen om parkeerproblemen rondom scholen tegen te gaan. Daarnaast kunnen wijkagenten op piekmomenten met gerichte acties worden ingezet.

De bevoegdheid van de gemeentelijke BOA's kan worden uitgebreid zodat zij ook de Wegenverkeerswet kunnen handhaven. De groep verwacht dat hierdoor taken van de politie naar de gemeente verschuiven, omdat de politie in zo'n geval nog minder prioriteit zal toekennen aan fout parkeren. Gepleit wordt om eerst duidelijke afspraken te maken met de politie over elkaars taken, verantwoordelijkheden en inzet.

De BOA's van de gemeente zijn wel bevoegd om te handhaven wanneer fout wordt geparkeerd op gehandicapte parkeerplaatsen. De BOA's kunnen bestuursdwang opleggen en een auto wegslepen.

In de praktijk gebeurt dit niet of nauwelijks vanwege de kosten die in veel gevallen voor rekening van de gemeente zijn en de opslag die voor het voertuig moet worden geregeld.

Overlast (brom-)fietsers

Met name op de Laan van Berendrecht is er overlast door (brom-)fietsers. De inrichting draagt ook niet bij aan het wegnemen van de ergernissen. De weg is zowel voor fietsers als voetgangers toegankelijk.

Verder wordt op sommige plekken in de gemeente overlast ervaren door foutief gestalde/geparkeerde brommers en fietsen.

De BOA's van de gemeente zijn niet bevoegd om te handhaven bij overtredingen van de Wegenverkeerswet. De politie is wel bevoegd maar kent weinig prioriteit toe aan deze

overtredingen. Alvorens de politie in actie komt, dient de gemeente aan te tonen dat er regelmatig overtredingen worden begaan door (brom-)fietsers op een specifieke locatie in de gemeente.

Ook hier geldt dat de bevoegdheid van de gemeentelijke BOA's kan worden uitgebreid zodat zij ook de Wegenverkeerswet kunnen handhaven. De verwachting is dat hierdoor taken van de politie naar de gemeente verschuiven, omdat de politie in zo'n geval nog minder prioriteit zal geven aan overlast door (brom-)fietsers. Gepleit wordt om eerst duidelijke afspraken te maken met de politie over elkaars taken, verantwoordelijkheden en inzet.

De BOA's zijn wel bevoegd om op te treden tegen het foutief stallen/parkeren van (brom-)fietsen. Na aankondiging middels stickeracties en een bekendmaking in Gemeente aan Huis kunnen brommers en fietsen worden geruimd.

Kwaliteit onderhoud groen

Wanneer de gemeente onderhoud pleegt aan het groen ontvangt de gemeente veel meldingen. De meldingen gaan bijvoorbeeld over het gras dat na het maaien niet wordt opgeruimd.

Om meldingen te voorkomen geeft de gemeente uitleg over de werkzaamheden in Gemeente aan Huis en via bewonersbrieven.

De gemeente kiest voor een natuurlijke manier van onderhoud. Onbegrip onder burgers ontstaat doordat zij geen uitleg hebben gekregen of een andere zienswijze hebben over de wijze waarop groen moet worden onderhouden.

Naast de gemeente pleegt ook het hoogheemraadschap onderhoud aan het groen bijvoorbeeld met de inzet van maaiboten. Doorgaans gebeurt dit zonder overleg of aankondiging. De gemeente ontvangt hierover wel meldingen. Bijvoorbeeld wanneer het gedregde afval uit sloten op de kant ligt. De gemeente heeft voor deze ergernis geen toezicht- en handhavingstaken.

Burgers kunnen bij constatering van illegale bomenkap wel melding maken bij de gemeente. De BOA's kunnen vervolgens een onderzoek instellen en eventueel handhaven.

Hondenpoep

Regelmatig komen er bij de gemeente meldingen binnen met betrekking tot overlast door hondenpoep. Ondanks voorzieningen zoals de zogeheten depotdogs blijft de overlast door hondenpoep een hardnekkig probleem.

De depotdogs worden door de gemeente frequent gelegegd. Naar gelang de behoefte is de gemeente bereid om extra depotdogs te plaatsen. In het Oude Dorp ontbreken nog enkele voorzieningen (depotdogs/losloopveldjes). Er liggen kansen op het gebied van voorlichting. Bijvoorbeeld door de spelregels voor hondenbezitters onder de aandacht te brengen (folder meesturen bij aanslag hondenbelasting).

Naast de gemeente kunnen ook scholen bijdragen om de overlast door hondenpoep te verminderen. Bijvoorbeeld door acties te organiseren rondom scholen. En burgers kunnen elkaar (meer) aanspreken op normoverschrijdend gedrag.

Bij constatering van het niet opruimen van hondenpoep, kunnen de BOA's handhaven. In de praktijk is de pakkans klein. Overdag wordt sociaal wenselijk gedrag vertoond en de hondenpoep opgeruimd. Dit gebeurt waarschijnlijk niet in de vroege en late uren van de dag. Dit zijn ook de momenten waarop de gemeente geen handhaving capaciteit beschikbaar heeft.

Overhangend groen

Overlast door overhangend groen is vooral een seizoensgebonden ergernis. Het leidt tot gevaarlijke (verkeers-)situaties en slecht begaanbare voetpaden in de gehele gemeente. Verkeersborden zijn bijvoorbeeld niet goed zichtbaar en ook leidt het overhangende groen tot irritaties tussen inwoners.

Voorheen werd bij het constateren van overhangend groen zogenaamde 'groene kaart' bij inwoners in de brievenbus gedaan. In de meeste gevallen had deze aanpak succes. De gemeente kan meer de spelregels onder de aandacht brengen met betrekking tot overhangend groen.

Woningcorporaties en bewonersverenigingen kunnen bijdragen door inwoners te attenderen op de spelregels met betrekking tot overhangend groen. Burgers kunnen elkaar (meer) aanspreken op norm overschrijdend gedrag.

De BOA's van de gemeente zijn bevoegd om te handhaven op overhangend groen in situaties die gevaar opleveren voor burgers en/of wanneer het groen overhangt boven of op de openbare weg. Gepleit wordt om altijd vooraf een waarschuwing te geven door middel van de 'groene kaart'.

Loslopende honden

In de gehele gemeente laten hondeneigenaren hun honden loslopen buiten de losloopgebieden. Met name in en rondom parken. Loslopende honden worden gezien als een gevaar voor autoverkeer, fietsers en kinderen.

Op diverse locaties in de gemeente zijn losloopgebieden aangewezen. Gepleit wordt voor uitbreiding van het aantal losloopgebieden, onder meer in het Oude Dorp. Er liggen kansen op het gebied van communicatie om de overlast van loslopende honden tegen te gaan. Losloopgebieden kunnen beter worden aangeduid (bijvoorbeeld met behulp van bordjes) en de spelregels voor hondenbezitters kunnen meer onder de aandacht worden gebracht met behulp van voorlichting (bijvoorbeeld met behulp van een hondenfolder bij de aanslag hondenbelasting).

Hondenscholen, dierenartsen en uitlaatsdiensten kunnen bijdragen aan de informatievoorziening richting hondeneigenaren ten aanzien van de spelregels.

De BOA's van de gemeente zijn bevoegd om te handhaven. Net als bij hondenpoep geldt dat overdag sociaal wenselijk gedrag wordt vertoond en honden zijn aangeliind. De aanname is dat dit minder gebeurt in de vroege en late uren van de dag. Dit zijn ook de momenten waarop de gemeente geen handhavingscapaciteit beschikbaar heeft.

Hangjongeren

Op sommige plekken in de gemeente is sprake van zogeheten hangjongeren. Vooral bij de JOP's. De overlast van jongeren op de locaties is het grootst met warm weer.

Sinds april 2014 ontvangt de gemeente veel meldingen van alcoholmisbruik, vernielingen en geluidsoverlast door jongeren in de openbare ruimte. Er lijkt een verband te zijn met de invoering van de nieuwe Drank- en horecawet. Het verhogen van de leeftijdsgrens heeft als gevolg dat jongeren op straat 'indrinken' voor het uitgaan.

De politie en jongerenwerkers spreken hangjongeren zoveel als mogelijk op straat aan. In het zogeheten jeugdoverleg worden overlastplekken besproken (bijvoorbeeld op welke tijdstippen, welke jongeren etc.). Ook worden tijdens dit overleg concrete afspraken gemaakt over de inzet van de politie en jongerenwerkers.

Naast de politie en jongerenwerkers kunnen ook de horeca, winkeliers, ouders en omwonenden bijdragen door bijvoorbeeld jongeren (meer) aan te spreken op norm overschrijdend gedrag en naleving van de Drank- en horecawet (v.w.b. horeca en winkeliers).

In de praktijk blijkt dat de BOA's van de gemeente nauwelijks kunnen bijdragen aan het tegengaan van overlast door hangjongeren.

Geluidsoverlast

De gemeente ontvangt relatief weinig meldingen over geluidsoverlast. De inschatting van de groep is dat de geluidsoverlast die wordt ervaren incidenten zijn als gevolg van bijvoorbeeld aannemers die te vroeg beginnen, laden en lossen van vrachtverkeer etc.

De gemeente draagt bij aan het voorkomen van geluidsoverlast van het verkeer door zoveel als mogelijk zogeheten 'stil' asfalt aan te leggen.

Bij de omgevingsdienst kunnen inwoners hun vragen kwijt met betrekking tot geluid en de overlast ervan.

Om hinder door geluidsoverlast te voorkomen heeft de gemeente regels gesteld. Wanneer geluidsoverlast wordt ervaren kunnen op afroep de BOA's van de gemeente of de toezichthouders van de omgevingsdienst geluidsmetingen verrichten. Wanneer sprake is van een overtreding kan de omgevingsdienst of de BOA's overgaan tot handhaving.

Vuurwerk

Met name in aanloop naar en rond de jaarwisseling is er overlast door vuurwerk (vanaf november t/m januari).

De gemeente stelt regels voor bijvoorbeeld het tijdstip waarop vuurwerk mag worden afgestoken. De regels worden jaarlijks gecommuniceerd via de website en de Gemeente aan Huis. Ook zijn er in de gemeente gebieden aangewezen waar geen vuurwerk mag worden afgestoken. In de aanloop naar de jaarwisseling worden veelplegers aangeschreven en gewaarschuwd.

Naast de inzet van de gemeente dragen scholen en HALT bij aan preventie door het geven van voorlichting. De BOA's van de gemeente zijn bevoegd om te handhaven.

3.4 Beoogde doelen

Tijdens de groepsgesprekken (zie paragraaf 3.3) is aan de betrokken functionarissen gevraagd om (SMART-)doelen en activiteiten te formuleren voor de inzet van toezicht en handhaving op de grootste ergernissen in de openbare ruimte. Hierbij is rekening gehouden met; 1) de aannemelijkheid dat toezicht en handhaving een reële/significante bijdrage kan leveren, en 2) de (praktijk)ervaring van de betrokken functionarissen.

Op basis van de analyse van de grootste ergernissen in de openbare ruimte kan handhaving niet altijd bijdragen aan het tegengaan/wegnemen van het probleem. Soms omdat de BOA's van de gemeente niet bevoegd zijn (hangjongeren, fout parkeren). In andere gevallen omdat handhaving wordt gezien als een te zwaar middel om een bepaalde ergernis tegen te gaan (bijvoorbeeld kliko's op straat). Voor de overige ergernissen in de openbare ruimte kan toezicht en handhaving wel in meer of mindere mate bijdragen.

In tabel 1 zijn de uitkomsten van de groepsgesprekken verwerkt en wordt een voorstel gedaan voor mogelijke doelen en activiteiten voor toezicht en handhaving in de openbare ruimte.

Tabel 1

Doel	Met behulp van toezicht en handhaving bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid in de openbare ruimte	
Ergernis	Smart doel	Activiteiten 2015
Zwerfafval/ afval naast containers	1. Versterken van de aanpak van afval op straat.	1.1 Bij constatering/melding van illegale afvaldumping wordt een opsporingsonderzoek uitgevoerd door de BOA's. 1.2 De BOA's gaan wekelijks met de gemeentelijke reiniging mee op pad. 1.3 Zerotolerancebeleid.*
Onderhoud wegen, fiets- en voetpaden	2. Verbeteren van de kwaliteit van wegen, fiets- en voetpaden in de openbare ruimte.	2.1 Bij constatering/melding van grondroering zonder vergunning of in afwijking van de vergunningvoorschriften stelt de afdeling Gemeentewerken in samenwerking met de BOA's een onderzoek in.

		2.2 Zerotolerancebeleid.
Overlast (brom)-fietsers	3. Verminderen van overlast door brommers en fietsen in de openbare ruimte.	3.1 Brommers en fietsen die niet gestald zijn op de daartoe bestemde plekken worden verwijderd na aankondiging door stickeracties en publicatie in Gemeente aan Huis.
Kwaliteit onderhoud groen	4. Behouden van bestaande groenvoorzieningen in de openbare ruimte.	4.1 Bij constatering/melding van illegale bomenkap stellen de BOA's van de gemeente een onderzoek in. 4.2 Zerotolerancebeleid.
Overhangend groen	5. Voorkomen van onveilige situaties en ergernissen door overhangend groen in de openbare ruimte.	5.1 Bij constatering/melding van overhangend groen wordt de betreffende eigenaar vermaand (groene kaart, verbaal of bestuursdwang) het overhangende groen te verwijderen.
Hondenpoep/ loslopende honden	6. Terugdringen van overlast door honden in de openbare ruimte.	6.1 Bij constatering dat hondenpoep niet wordt opgeruimd of honden loslopen buiten de aangewezen losloopgebieden geldt een zerotolerancebeleid.
Vuurwerk	7. Verminderen van overlast door vuurwerk in de openbare ruimte.	7.1 Bij constatering afsteken vuurwerk buiten de daarvoor gestelde tijden geldt een zerotolerancebeleid.
Geluidsoverlast	8. Tegengaan van geluidsoverlast in de openbare ruimte.	8.1 Bij constatering/melding van geluidsoverlast wordt een geluidsmeting verricht door de gemeente of milieudienst.

* Zerotolerancebeleid: beleid waarbij elke overtreding van regels leidt tot (straf)maatregelen of ander ingrijpen.

Prestatie-indicatoren

Met als doel te kunnen sturen op basis van resultaten en verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid is gekeken welke prestatie-indicatoren passen bij de voorgestelde doelen en activiteiten in tabel 1. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen enerzijds de output (de inzet/productie die de organisatie levert) en anderzijds de outcome (het maatschappelijk effect dat optreedt dankzij het gevoerde beleid).

De output kan worden bepaald aan de hand van het aantal uren, bekeuringen, metingen etc. Een voorstel hiervoor wordt gedaan in paragraaf 3.5 waarin de capaciteitsinzet aan de orde komt.

Bij de outcome van het gevoerde beleid gaat het om de maatschappelijke effecten die we als organisatie willen bereiken. Een nadeel van outcome is dat het verband tussen de toezicht- en handhavingsactiviteiten van de gemeente en het maatschappelijk effect (bijvoorbeeld vermindering van zwerfafval) soms moeilijk aantoonbaar is. Het maatschappelijk effect wordt namelijk door meer factoren beïnvloed (bijvoorbeeld omdat er vaker is geveegd, of landelijke campagnes tegen zwerfafval etc.) dan alleen door de toezicht- en handhavingsactiviteiten.

In dit rapport worden voor de eerste keer prestatie-indicatoren geformuleerd voor de toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte. Daarbij dient te worden opgemerkt dat het formuleren van prestatie-indicatoren voor nu belangrijker is dan juiste/haalbare streefwaardes. Immers gaat het erom dat na een bepaalde periode kan worden bijgestuurd op basis van resultaat. Voorgesteld wordt om voor de eerste keer de volgende prestatie-indicator en streefwaarde op te nemen voor alle doelen en activiteiten uit tabel 1.

Voorstel outcome

“In 2016 is het aantal meldingen in het melddesk-systeem van de gemeente Leiderdorp voor de grootste ergernissen in de openbare ruimte met 10% gedaald.”

3.5 Capaciteit en middelen

Alle toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte worden uitgevoerd door de BOA's van de gemeente. De gemeente Leiderdorp beschikt momenteel over 2 fte BOA's (= 3060 uur op jaarbasis).

Effectiviteit inzet

De effectiviteit van de inzet van BOA's is bestuurlijk een onderwerp van gesprek geweest. Dit heeft onder meer geleid tot de volgende passage in het coalitieakkoord 2014-2018 'Van meepraten naar meedoen'.

"Buitengewoon opsporingsambtenaren worden effectiever op straat ingezet: we streven naar 75% van hun werktijd. (...) Pas als daarvan het effect duidelijk is geworden, vinden wij een discussie over capaciteitsuitbreiding aan de orde."

De werkzaamheden van de BOA's op straat leiden in de praktijk ook tot administratieve lasten. Naar schatting is de verhouding momenteel; 2 uur op straat = 1 uur binnen voor administratieve taken. Om de gewenste effectiviteit (BOA's zijn 75% van hun werktijd op straat) te bereiken heeft het MT het volgende besloten.

1. In het coalitieakkoord is de nadrukkelijke wens uitgesproken dat de BOA's meer op straat te zien zijn. De verhouding nu is 60% op straat tegen 40% binnen. Dit heeft te maken met het feit dat de BOA's veel administratieve taken hebben en dat er in diverse systemen moet worden gewerkt. Om de gewenste effectiviteit ("BOA's zijn 75% van hun werktijd op straat") te bereiken wordt de automatisering verbeterd. Dit proces is al in gang gezet (Decos, KCC etc.), maar wordt versneld door de aanschaf van de zogeheten mobiele strafbeschikking, een apparaat waarbij het uitschrijven van een bon digitaal en op locatie kan plaatsvinden.
2. De taken voor toezicht en handhaving in de openbare ruimte worden uitgevoerd door de BOA's van de gemeente (2fte = 3060 uur productief op jaarbasis). Voor de inzet van de BOA's buiten de reguliere werktijden geldt dat zij momenteel tijd voor tijd krijgen. Met dien verstande dat uren buiten de reguliere werktijden 150% wegen. Als gevolg hiervan is de werkelijk beschikbare capaciteitsinzet BOA's dus niet 3060 uur, maar moet deze worden verminderd met de uren die zij werken buiten de reguliere werktijden. Het MT heeft daarom besloten een onregelmatigheidstoelage toe te kennen aan de BOA's voor uren die zij maken buiten de reguliere werktijden. De verwachting is dat dit zal leiden tot een effectievere inzet van de BOA's

Capaciteitsverdeling

De 2 BOA's van de gemeente hebben een breder takenpakket dan alleen het domein openbare ruimte. Aan de coördinator van de afdeling Gemeentewinkel, vergunningen en handhaving is gevraagd hoeveel capaciteit voorhanden is voor de toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte. Het antwoord op deze vraag wordt aan de hand van de urenverantwoording in tabel 2 en 3 besproken.

In tabel 2 staan alle taken van de BOA's beschreven die niet gerelateerd zijn aan toezicht en handhaving in de openbare ruimte.

Tabel 2

Capaciteit BOA's 2 x 1530 = 3060 uur (productief) op jaarbasis	
Algemeen	Aantal uur
Bedrijfshulpverlening	40
Personeelsvereniging	60
Deelname Team Urgente Casuïstiek (crisisteam)	30

Opleidingen	120
Aanwezigheidsverplichtingen/representatie handelingen	50
Totaal	300

Overige Activiteiten	Aantal uur
Toezicht Drank- en horecawet	240*
Grote evenementen (kermis, 5 mei, Koningsdag etc.)	200
Controle APV vergunningen, toezicht Wabo	200
Marktmeester	200
Standplaatsen	100
Beroep en bezwaarschriften	30
Afstemmingsoverleg politie	100
Huisuitzettingen	30
Wijk-overleg, overleg huismeesters, evenementenoverleg, afstemmingsoverleg hangjongeren, veiligheidsoverleg.	170
Totaal	1270

* In tabel 2 is rekening gehouden met de toezichttaken die voortkomen uit de nieuwe Drank- en horecawet (240 uur).

Om de beschikbare capaciteit te bepalen voor de toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte is uitgegaan van het verschil tussen de totale capaciteit (3060 uur) en de uren uit tabel 2 (1570 uur). Voor de toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte blijven er 1490 uur over. Hierbij is geen rekening meer gehouden met de 'tijd voor tijd' regeling voor uren die de BOA's in de avonden en weekenden werken. Zonder onregelmatigheidstoelage zou er in werkelijkheid dus minder dan 1490 uur beschikbaar zijn.

Op basis van kennis en ervaring van de BOA's en in samenspraak met de coördinator van de afdeling Gemeentewinkel, vergunningen en handhaving is een urenverdeling gemaakt voor de inzet op de grootste ergernissen in de openbare ruimte. Circa 25% (400 uur) van de beschikbare uren is gereserveerd voor algemeen preventief toezicht in de openbare ruimte. Immers mag van de gemeente worden verwacht dat zij zich inspant om na te gaan of alle rechtsregels worden nageleefd. De overige 1090 uren zijn verdeeld over de activiteiten die de grootste ergernissen in de openbare ruimte moeten tegengaan (zie tabel 3).

Eerder werd in paragraaf 3.4 de output van het beleid aangehaald. In onderstaande tabel is een voorstel opgenomen voor de output van toezicht en handhaving in de openbare ruimte. Het voorstel is gebaseerd op de kennis en ervaring van betrokken medewerkers.

Tabel 3

Capaciteitsinzet BOA's toezicht en handhaving in de openbare ruimte	Output op jaarbasis	
	Aantal uur	Anders
Gerichte activiteiten toezicht- en handhaving openbare ruimte		
1. Versterken van de aanpak van afval op straat.	150	30 bekeuringen
2. Verbeteren van de kwaliteit van wegen, fiets- en voetpaden in de openbare ruimte.	80	
3. Verminderen van overlast door brommers en fietsen in de openbare ruimte.	60	
4. Behouden van bestaande groenvoorzieningen in de openbare ruimte.	10	

5. Voorkomen van onveilige situaties en ergernissen door overhangend groen in de openbare ruimte.	80	
6. Terugdringen van overlast door honden in de openbare ruimte.	100	100 bekeuringen
7. Verminderen van overlast door vuurwerk in de openbare ruimte.	80	
8. Tegengaan van geluidsoverlast in de openbare ruimte.	30	10 geluids-metingen
Afhandelen meldingen openbare ruimte afkomstig uit de melddesk, decos of mail (klachten en handhavingsverzoeken) ²	500	
Subtotaal	1090	

Algemeen preventief toezicht openbare ruimte		
Preventief toezicht algemeen (Marktverordening, APV, Afvalstoffenverordening, Verordening op de beplanting)	400	
Totaal	1490	

Ontwikkelingen

Binnen het gemeentebestuur is gesproken over uitbreiding van de bevoegdheden van de BOA's, bijvoorbeeld in het kader van Wegenverkeerswet. Voor zover bekend heeft dit nog niet geleid tot besluitvorming of richtinggevende uitspraken hieromtrent.

Vanuit de overleggen met de politie is doorgeschemerd dat de politie een rol voor de BOA's zien in de aanpak van hangjongeren. Onder meer door de BOA's de bevoegdheid te geven om hangjongeren een HALT-traject op te leggen.

Duidelijk mag zijn dat keuzes die leiden tot uitbreiding van het takenpakket van de BOA's, zoals uitbreiding van de bevoegdheden van de BOA's (bijvoorbeeld met de Wegenverkeerswet) of een bredere inzet (aanpak hangjongeren), consequenties hebben voor de uitvoering van de activiteiten zoals voorgesteld in tabel 3.

3.6 Juridische risico's

Door te kiezen voor meer inzet op de grootste ergernissen in de openbare ruimte, wordt vanzelfsprekend minder aandacht besteed aan de naleving van de overige rechtsregels in de openbare ruimte. Hierbij rijst de vraag welke juridische risico's de gemeente loopt door het maken van deze keuzes. Deze vraag kwam ook aan de orde tijdens de commissievergadering Ruimte van 25 februari jl.

Wat het juridische risico is moet eerst nader worden beschreven. Naast het formeel juridische risico, is in de eerste plaats het politiek bestuurlijke risico aan de orde: immers de gemeentelijke wetgever is gehouden toe te zien dat de gestelde regels door de uitvoerende bestuursorganen worden gehandhaafd. Van die opdracht afzien is afhankelijk van de omstandigheden en de betrokken belangen bestuursrechtelijk onzorgvuldig en politiek-bestuurlijk onbehoorlijk.

Voordat tot dwingende handhaving wordt besloten zijn voorvragen te stellen en is na te gaan of deze ook effectief tot uitvoering worden gebracht en beproefd zijn:

- Is er voldoende bekendheid bij de burger met de in de openbare ruimte geldende rechtsregels voor harmonieus en wellevend gedrag?

² Vrijwel alle meldingen die binnenkomen via de melddesk, decos en mail hebben betrekking op de openbare ruimte.

- Is er aanleiding bepaalde thema's nader onder de aandacht te brengen, zoals nix<18 (alcoholverbod voor minderjarigen in openbare ruimte), of broedseizoen/natuurgebied en loslopende honden, vuurwerktijden en vuurwerkverbod locaties rond de jaarwisseling, of aanbieden huishoudelijke afval?
- Is via toezichtmaatregelen zoals gele en rode kaart maatregelen, in het voortraject van formele handhavingsmaatregelen, te bereiken dat gedragsbeïnvloeding effectief en vroegtijdig plaatsvindt?

Dit geldt ten aanzien van de drie rechtsgebieden (privaat-, bestuurs- en strafrecht) die de gemeente in het openbaar gebied kan inzetten om harmonie en wellevendheid te bereiken. Daarbij moet wel een nader onderscheid aangebracht worden.

Privaatrechtelijke handhaving

Het privaatrecht komt in het openbaar gebied aan de orde als de gemeente wil handelen op basis van de eigendomsrechten. Ten aanzien van gemeentelijke eigendommen die als openbaar gebied in gebruik zijn, wijkt een groot deel van de eigenaarsrechten van de gemeente voor bijzondere wet – en regelgeving. Die regels beschrijven de aan de burger toegekende gebruiks-, verblijfs-, en gedragsmogelijkheden in het publieke domein, dat vaak gemeentelijk eigendom is. Privaatrechtelijke handhaving is zodoende alleen aan de orde als het onroerende zaak transacties betreft (bijv. snippergroen transacties, grondexploitatie en publiek-private samenwerking) of de verhoudingen tussen aangrenzende erven, zoals in het Burger Wetboek (burennrecht) is geregeld. Nakomen en beëindigen van overeenkomsten is in de regel contractueel geregeld en uiteindelijk via burgerlijke rechtsvordering te effectueren.

Strafrechtelijke handhaving

Strafrechtelijke handhaving betreft de in wet en verordening strafbaar gestelde handelingen en gedragingen. Strafrechtelijke handhaving is toegekend aan Politie functionarissen en het Openbaar Ministerie en voor een klein deel aan gemeentelijke bijzondere opsporingsambtenaren. De BOA bevoegdheden betreffen met name de zo te noemen kleine ergernis bepalingen uit de Algemene Plaatselijke Verordening.

De overtreding moet aangegeven worden, of op heterdaad geconstateerd, voordat het strafvorderlijk stelsel tot aanhouden, vervolging en bestraffen kan leiden. Van strafrechtelijk handhaven is door de Politie/OM en (voor zover bevoegd) de BOA, af te zien op gronden van opportuniteit (het OM heeft geen vervolgingsplicht) en subsidiariteit (was er niet een minder schadelijke uitweg mogelijk).

Ten aanzien van handhaving in de openbare ruimte wat betreft de kleine ergernissen staat in veel situaties voor de gemeente ook de uitweg open om via het bestuursrecht te handhaven. Niet strafrechtelijk handhaven houdt derhalve niet een rechtstreeks risico in voor de gemeente. Immers de gemeente/BOA weigert niet ten onrechte via strafvordering op te treden, maar volgt de weg van toezicht en handhaving van regels en besluiten volgens de handhavings- en toezicht regels van de Algemene wet bestuursrecht (Awb Hfdst 5).

Bestuursrechtelijke handhaving

Bestuursrechtelijke handhaving is ten aanzien van de kleine ergernissen in de openbare ruimte de meest aangewezen weg. Besluiten tot niet bestuursrechtelijke handhaving zijn uitsluitend per afzonderlijke situatie of omstandigheid te maken. Beleidsregels over tijdelijk niet handhaven van wettelijke regels die onder de verantwoordelijkheid van het gemeentebestuur vallen zijn

onverbindend³. Er geldt immers via de Awb en daarop gebaseerde jurisprudentie, de algemene regel dat geldende wettelijke voorschriften bestuursrechtelijk gehandhaafd moeten worden. Alleen in bijzondere op de casus betrekking hebbende omstandigheden, kan voor kortere tijd en onder te stellen beperkingen de overtreding gedoogd worden, dat wil zeggen afzien van handhavingsmaatregelen. Daarbij moet een duidelijke termijn worden gesteld en moet de positie van belanghebbenden in de integrale belangenweging zijn beoordeeld en afgewogen. Indien de gemeente gemotiveerd afziet van bestuursrechtelijke handhaving, dan staat voor belanghebbenden de weg open een schriftelijk niet-handhavingsbesluit te vragen in het kader van een bezwaar- en beroepsprocedure op grond van de Awb. Ook bestaat de mogelijkheid nadeelcompensatie te vragen. De risico's die aan ten onrechte niet handhaven zijn verbonden, kunnen bestaan uit proceskostenveroordeling, griffierecht en nadeelcompensatie. Dat is aan de orde als in de bezwaarfase de bezwaren gegrond worden geacht en het oorspronkelijke besluit wordt herroepen, of in de rechterlijke procedure de eisers in het gelijk worden gesteld.

³ Met onverbindend wordt bedoeld dat een rechter verplicht is om regels van lagere rang te toetsen aan regels van hogere rang en bij tegenstrijdigheid de lagere verbindende kracht te ontnemen.

4. Conclusie

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van de bevindingen uit hoofdstuk 3 antwoord gegeven op de onderzoeksvragen en de centrale vraagstelling (probleemstelling).

Voor welke rechtsregels in de openbare ruimte is de gemeente Leiderdorp verantwoordelijk voor de naleving?

De rechtsregels voor de openbare ruimte, waarvoor het gemeentebestuur als bevoegd gezag verantwoordelijk is voor de naleving ervan, staan in de Algemene plaatselijke verordening gemeente Leiderdorp 2013, de Markt-verordening gemeente Leiderdorp 2011, Verordening op de beplantingen in Leiderdorp 2009 en de Afvalstoffenverordening Leiderdorp 2004. Deze rechtsregels gaan over onderwerpen zoals; openbare weg, verkeer, afval, evenementen, groenvoorzieningen, diverse vormen van overlast, collecteren en venten, vuurwerk en water. In bijlage A is een volledig overzicht te vinden van alle rechtsregels (artikelen) per onderwerp.

In hoeverre worden de rechtsregels in de openbare ruimte nageleefd en welke overtredingen worden als grootste ergernissen ervaren door de inwoners van Leiderdorp?

Op basis van het Burgerpanel-onderzoek kan worden geconcludeerd dat de inwoners van Leiderdorp over het algemeen tevreden zijn over de leefbaarheid in de openbare ruimte. Als grootste ergernissen in de openbare ruimte worden genoemd;

- Afval: zwerfafval, afval naast containers, kliko's op straat
- Openbare weg: onderhoud van wegen, fiets- en voetpaden, fout parkeren, overlast door (brom-)fietsers
- Groen: kwaliteit onderhoud groen, overhangend groen
- Honden: hondenpoep, loslopende honden
- Overlast: hangjongeren, geluidsoverlast, vuurwerk

De thema's afval en openbare weg hebben het meeste invloed op de beleving van de openbare ruimte, in afnemende mate gevolgd door de thema's groen, honden en overlast.

De uitkomsten van het Burgerpanel-onderzoek worden gestaafd door informatie uit bronnen zoals het Melddesk-systeem, Corsa, Veiligheidsmonitor etc.

Wat is de huidige inzet van de gemeente om de grootste ergernissen in de openbare ruimte tegen te gaan en in hoeverre kan toezicht en handhaving bijdragen?

Afgezien van toezicht en handhaving zet de gemeente zich in om de grootste ergernissen in de openbare ruimte tegen te gaan en/of weg te nemen. Hierbij valt te denken aan; het schoonmaken van centrumgebieden en JOP's in de strijd tegen zwerfafval, het faciliteren en stimuleren van schoonmaakinitiatieven in de openbare ruimte, het beschikbaar stellen van voorzieningen om hondenoverlast tegen te gaan (depotdogs, losloopvelden), het direct opruimen van dumpafval na een melding, het herstellen van straatwerk (losliggende tegels binnen vier dagen) na een melding etc.

Ook zijn er verbeterpunten te noemen. Er liggen kansen voor de gemeente om, los van toezicht en handhaving, meer bij te dragen aan het tegengaan/wegnemen van de grootste ergernissen in de openbare ruimte. Voorbeelden zijn; een betere voorlichting over de spelregels voor hondenbezitters (hondenfolder bij belastingaanslag), het bespreken van ergernissen in de wijkoverleggen etc.

De bijdrage die vanuit toezicht en handhaving kan worden geleverd verschilt per ergernis. Voor de ergernissen met betrekking tot honden, afval en onderhoud wegen, fiets- en voetpaden is de

pakkans in de praktijk klein. Veelal wordt binnen het 'gezichtsveld' van de BOA's sociaal wenselijk gedrag vertoont, of overtreders zijn niet traceerbaar omdat bijvoorbeeld (stille) getuigen ontbreken. Voor het handhaven van 'fout parkeren' (met uitzondering van gehandicapte parkeerplaatsen), 'overlast door (brom-)fietsers' en 'overlast door hangjongeren' geldt dat de BOA's hiervoor niet bevoegd zijn in tegenstelling tot de politie.

Voor de ergernissen op het gebied van groen (illegale bomenkap en overhangend groen), geluidsoverlast en vuurwerk kan wel worden bijgedragen vanuit toezicht en handhaving. De mate waarin is afhankelijk van de inzet. Voor de ergernis 'kliko's op straat' wordt handhaving als een te zwaar middel gezien.

Welke (SMART-)doelen en activiteiten kunnen worden geformuleerd voor de inzet van toezicht en handhaving in de openbare ruimte? En welke capaciteit en middelen zijn nodig om deze doelen te bereiken?

Op basis van kennis en ervaring van betrokken functionarissen en de aannemelijkheid dat toezicht en handhaving een reële/significante bijdrage kan leveren, zijn er voor de grootste ergernissen in de openbare ruimte (SMART-)doelen en activiteiten geformuleerd voor toezicht- en handhaving (zie tabel 4 op blz. 24).

Welke capaciteit en middelen zijn nodig om deze doelen te bereiken?

Pas wanneer het effect van de inzet van de BOA's duidelijk is, vindt de coalitie een discussie over capaciteitsuitbreiding aan de orde. Op basis van dit gegeven kader wordt uitgegaan van de huidige beschikbare capaciteit.

Alle toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte worden uitgevoerd door de BOA's van de gemeente. De gemeente beschikt over twee BOA's (2 fte = 3060 uur productief op jaarbasis). Na aftrek van het aantal uren voor andere taken blijven er 1490 uur over voor toezicht- en handhavingstaken in de openbare ruimte.

Op basis van kennis en ervaring van de BOA's en de coördinator van de afdeling Gemeentewinkel, vergunningen en handhaving is een urenverdeling gemaakt voor inzet op de grootste ergernissen in de openbare ruimte (zie tabel 4 op blz. 24). Circa 25% van de beschikbare uren is gereserveerd voor algemeen preventief toezicht op naleving van regelgeving anders dan de grootste ergernissen.

Welke juridische risico's (bestuurs-, straf- en privaatrechtelijk) loopt de gemeente wanneer zij niet handhaaft?

Het rechtsgebied privaatrecht is niet van toepassing bij handhaving van rechtsregels in de openbare ruimte (zoals beschreven in bijlage A). Een beperkt deel van de rechtsregels in de openbare ruimte is te handhaven via het strafrecht. Het niet handhaven via het strafrecht vormt niet een rechtstreeks risico voor de gemeente omdat in veel situaties voor de gemeente de uitweg open staat om via het bestuursrecht te handhaven. Handhaven op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is over het algemeen voor de rechtsregels in de openbare ruimte de meest aangewezen weg. De algemene regel voor bestuursrechtelijke handhaving luidt dat geldende wettelijke voorschriften moeten worden gehandhaafd. Alleen in bijzondere op de casus betrekking hebbende omstandigheden, kan voor kortere tijd en onder te stellen beperkingen worden afgezien van handhavingsmaatregelen. Indien de gemeente gemotiveerd afziet van bestuursrechtelijke handhaving, dan staat voor belanghebbenden de weg open een schriftelijk niet-handhavingsbesluit te vragen in het kader van een bezwaar- en beroepsprocedure op grond van de Awb. Ook bestaat de mogelijkheid nadeelcompensatie te vragen. De risico's die aan ten onrechte niet handhaven zijn verbonden, kunnen bestaan uit proceskostenveroordeling, griffierecht en nadeelcompensatie.

Centrale vraagstelling (probleemstelling): Wat wil de gemeente Leiderdorp bereiken met toezicht en handhaving in de openbare ruimte? En welk concreet en toepasbaar beleid past daarbij?

De gemeente Leiderdorp wil met behulp van toezicht en handhaving bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid in de openbare ruimte. De capaciteit die de gemeente tot haar beschikking heeft wordt hierbij voornamelijk ingezet op de grootste ergernissen in de openbare ruimte, voor zover de gemeente bevoegd is om te handhaven. Daarbij verliest de gemeente de overige rechtsregels in de openbare ruimte niet uit het oog. De concrete doelen en activiteiten die hierbij passen staan beschreven in tabel 4. De uitvoering van de activiteiten wordt gedaan binnen de bestaande capaciteit en voldoet daarmee aan het kader voor de inzet van de BOA's zoals gegeven in het coalitieprogramma 2014-2018 'Van meepraten, naar meedoen'.

Tabel 4

Doel Met behulp van toezicht en handhaving bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid in de openbare ruimte					
Ergernis	Smart doel	Activiteiten 2014	Prestatie-indicatoren + streefwaarden		
			Aantal meldingen melddesk-systeem* 2016	Capaciteitsinzet in uren	Anders
Zwerfafval/ afval naast containers	1. Versterken van de aanpak van afval op straat.	1.1 Bij constatering/melding van illegale afvaldumping wordt een opsporingsonderzoek uitgevoerd door de BOA's. 1.2 De BOA's gaan wekelijks met de gemeentelijke reiniging mee op pad. 1.3 Zerotolerancebeleid.	-10%	150	30 PV's**
Onderhoud wegen, fiets- en voetpaden	2. Verbeteren van de kwaliteit van wegen, fiets- en voetpaden in de openbare ruimte.	2.1 Bij constatering/melding van grondroering zonder vergunning of in afwijking van de vergunningvoorschriften stelt de afdeling Gemeentewerken in samenwerking met de BOA's een onderzoek in. 2.2 Zerotolerancebeleid.	-10%	80	
Overlast (brom)-fietsers	3. Verminderen van overlast door brommers en fietsen in de openbare ruimte.	3.1 Brommers en fietsen die niet gestald zijn op de daartoe bestemde plekken worden verwijderd na aankondiging door stickeracties en publicatie in Gemeente aan Huis.	-10%	60	
Kwaliteit onderhoud groen	4. Behouden van bestaande groenvoorzieningen in de openbare ruimte.	4.1 Bij constatering/melding van illegale bomenkap stellen de BOA's van de gemeente een onderzoek in. 4.2 Zerotolerancebeleid.	-10%	10	
Overhangend groen	5. Voorkomen van onveilige situaties en ergernissen door overhangend groen in de openbare ruimte.	5.1 Bij constatering/melding van overhangend groen wordt de betreffende eigenaar vermaand (groene kaart, verbaal of bestuursdwang) het overhangende groen te verwijderen.	-10%	80	
Hondenpoep/ loslopende honden	6. Terugdringen van overlast door honden in de openbare ruimte.	6.1 Bij constatering dat hondenpoep niet wordt opgeruimd of honden loslopen buiten de aangewezen loslooplegebieden geldt een zerotolerancebeleid.	-10%	100	100 PV's
Vuurwerk	7. Verminderen van overlast door vuurwerk in de openbare ruimte.	7.1 Bij constatering afsteken vuurwerk buiten de daarvoor gestelde tijden geldt een zerotolerancebeleid.	-10%	80	
Geluidsoverlast	8. Tegengaan van geluidsoverlast in de openbare ruimte.	8.1 Bij constatering/melding van geluidsoverlast wordt een geluidsmeting verricht door de gemeente of milieudienst.	-10%	30	10 PV's
Overig	Preventief toezicht algemeen (Marktverordening, APV, Afvalstoffenverordening, Verordening op de beplanting)			400	

* Applicatie van de gemeente waarin meldingen over de openbare ruimte worden geregistreerd.
** Processen Verbaal

5. Aanbevelingen

Aan de hand van de bevindingen en conclusie worden de volgende aanbevelingen gedaan.

1. Realiseer een concreet en toepasbaar beleid voor toezicht en handhaving in de openbare ruimte door de voorgestelde doelen, activiteiten, prestatie-indicatoren en streefwaarden (zie tabel 4 pag. 24) vast te stellen. Hiermee wordt bereikt dat de beschikbare capaciteit voor toezicht en handhaving effectief wordt ingezet. Dit draagt bij aan het verbeteren van de leefbaarheid in de openbare ruimte.
2. Verbeter de sturing op en verantwoording van het beleid. Neem de voorgestelde doelen, activiteiten, prestatie-indicatoren en streefwaarden op in de reguliere planning & control-cyclus (programmabegroting, voortgangsrapportages en jaarrekening). Hiermee wordt invulling gegeven aan de wens van het gemeentebestuur om de prestaties van de BOA's inzichtelijk te maken.
3. Monitor en toets de resultaten van het voorgestelde (zie tabel 4 pag. 24) beleid door in 2016 het Burgerpanel-onderzoek naar de leefbaarheid in de openbare ruimte te herhalen.
4. Benut kansen die er liggen om naast de inzet van toezicht en handhaving verder bij te dragen aan het tegengaan/wegnemen van de ergernissen in de openbare ruimte (zie paragraaf 3.3). Enkele voorbeelden zijn; het bespreken van ergernissen in de wijkoverleggen, een betere voorlichting over de spelregels voor hondenbezitters etc. Dit zorgt voor een effectievere aanpak van de grootste ergernissen in de openbare ruimte.
5. Betrek stakeholders in de aanpak van de grootste ergernissen. Bijvoorbeeld schoolbesturen die bij kunnen dragen aan het tegengaan van de parkeerproblematiek rondom scholen, woningcorporaties en bewonersverenigingen die kunnen attenderen op overhangend groen of hondenscholen, dierenartsen en uitlaatsdiensten die kunnen bijdragen aan de informatievoorziening richting hondenbezitters met betrekking tot de spelregels.

Bijlage A

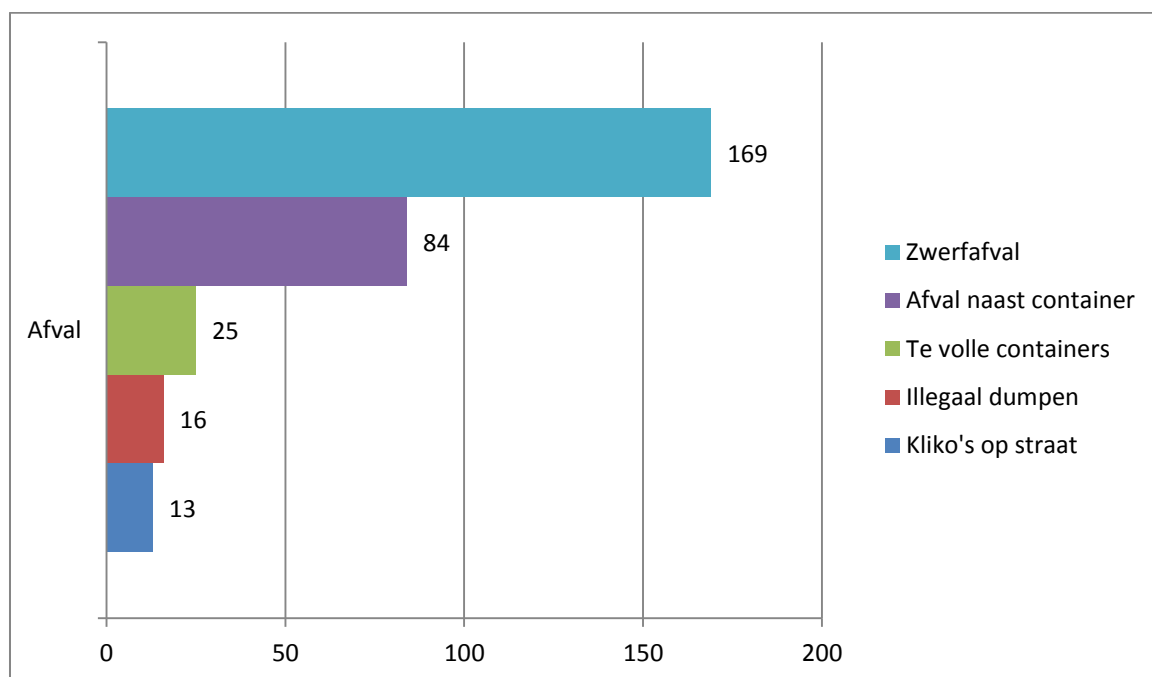
Toezicht- en handhavingstaken van de gemeente in de openbare ruimte

Openbare weg, parkeren en verkeer	
Parkeren van voertuigen van autobedrijf e.d., art. 5:2 APV	Overlast van fiets of bromfiets (onbeheerd plaatsen buiten bestemde ruimten of plaatsen), art. 5:12 APV
Te koop aanbieden van voertuigen, art. 5:3 APV	Weesfietsen (stalling langer dan 4 wk), art. 5:12a APV
Defecte voertuigen, art. 5:4 APV	Het plaatsen van voorwerpen op of aan de weg in strijd met de publieke functie ervan, art. 2:10 APV
Voertuigwrakken, art. 5:5 APV	Het aanleggen, beschadigen en veranderen van een weg, art. 2.11 APV
Kampeermiddelen (caravans etc.), art. 5:6 APV	Maken en veranderen van een uitweg, art. 2:12 APV
Parkeren van reclamevoertuigen, art. 5:7 APV	Neerzetten van fietsen e.d., art. 2:51 APV
Parkeren van grote voertuigen, art. 5.8 APV	Overlast van fiets of bromfiets op markt en kermisterreinen e.d., art. 2:52 APV
Parkeren van uitzicht belemmerende voertuigen, art. 5:9 APV	Crossterreinen, art. 5:32 APV
Aantasting groenvoorzieningen door voertuigen, art. 5:11 APV	Beperking verkeer, art. 5:33 APV
Afvval	
Illegaal dumpen afval, Afvalstoffenverordening	Oneigenlijk gebruik van wijk-afvalverzamelcontainers, Afvalstoffenverordening
Verkeerd aanbieden afval, Afvalstoffenverordening	
Markten, evenementen en standplaatsen	
Ordentelijk verloop markt, inclusief opbouw, Marktverordening	Naleving voorschriften standplaatsen, 5:18, 5:19 APV
Naleving voorschriften evenement en klein evenement, art. 2:25 APV	Organiseren van een snuffelmarkt, art. 5:23 APV
Groen	
Overhangend groen, Verordening op de beplanting	Kapverbod, Verordening op de beplanting
Toegestane afstand tussen houtopstanden en de grenzen van naburige erven, Verordening op de beplanting	Bescherming beplanting in de openbare ruimte, Verordening op de beplanting
Bescherming beplanting in de openbare ruimte, Verordening op de beplanting	Betreden van plantsoenen e.d., art. 2:45 APV
Overlast	
Kennisgeving betogingen op openbare plaatsen, art. 2:3 APV	Bedelarij, art. 2:65 APV
Beperking aanbieden e.d. van geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen, art. 2:6 APV	Opslag voertuigen, vaartuigen, mest, afvalstoffen, 4:13 APV
Straatartiest e.d., art. 2:9 APV	Geluidhinder, art. 4:6 APV
Plakken en kladden, art. 2:42 APV	Natuurlijke behoefte doen, art. 4:8 APV
Vervoer plakgereedschap e.d. (kleur of verfstof etc.), art. 2:43 APV	Verbod hinderlijke, ontsierende of gevaarlijke reclame, art. 4:15 APV
Gebiedsontzegging, art. 2: 46 APV	Recreatief nachtverblijf buiten kampeertreinen, 4:18 APV
Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen, art. 2:47 APV	Winkelwagentjes, art. 2:14
Verboden drankgebruik, art. 2:48 APV	Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken, art. 5:34 APV
Hinderlijk gedrag in voor het publiek toegankelijke ruimten, art. 2:50 APV	Verstrooiing van as, art. 5:36, 5:37 APV
Overlast dieren	
Houden van hinderlijke of schadelijke dieren, art. 2:60 APV	Bijen, art. 2:64 APV
Loslopend vee, art. 2:62 APV	
Honden	
Loslopende honden, art. 2:57 APV	Verontreiniging door honden, art. 2:58 APV
Collecteren en venten	
Inzameling van geld of goederen, art. 5:13 APV	Ventverbod, art. 5:15 APV
Vuurwerk	
Bezigen van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling, art. 2:73 APV	
Op het water	
Voorwerpen op, in of boven openbaar water, art. 5:24 APV	Beschadigen van waterstaatswerken, art. 5:28 APV
Ligplaats woonschepen en overige vaartuigen, art. 5:25 APV	Reddingsmiddelen, art. 5:29 APV
Aanwijzingen ligplaats, art. 5:26 APV	Veiligheid op het water, art. 5:30
Verbod innemen ligplaats, art. 5:27 APV	Overlast aan vaartuigen, art. 5:31

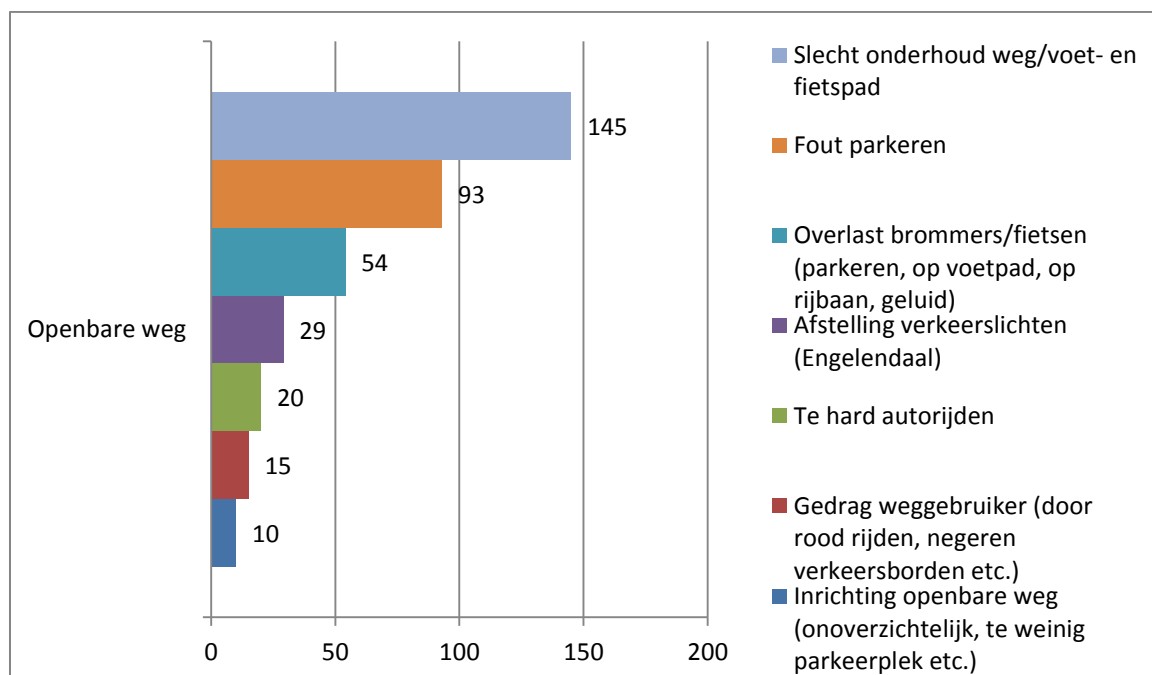
Bijlage B

Uitkomsten burgerpanel

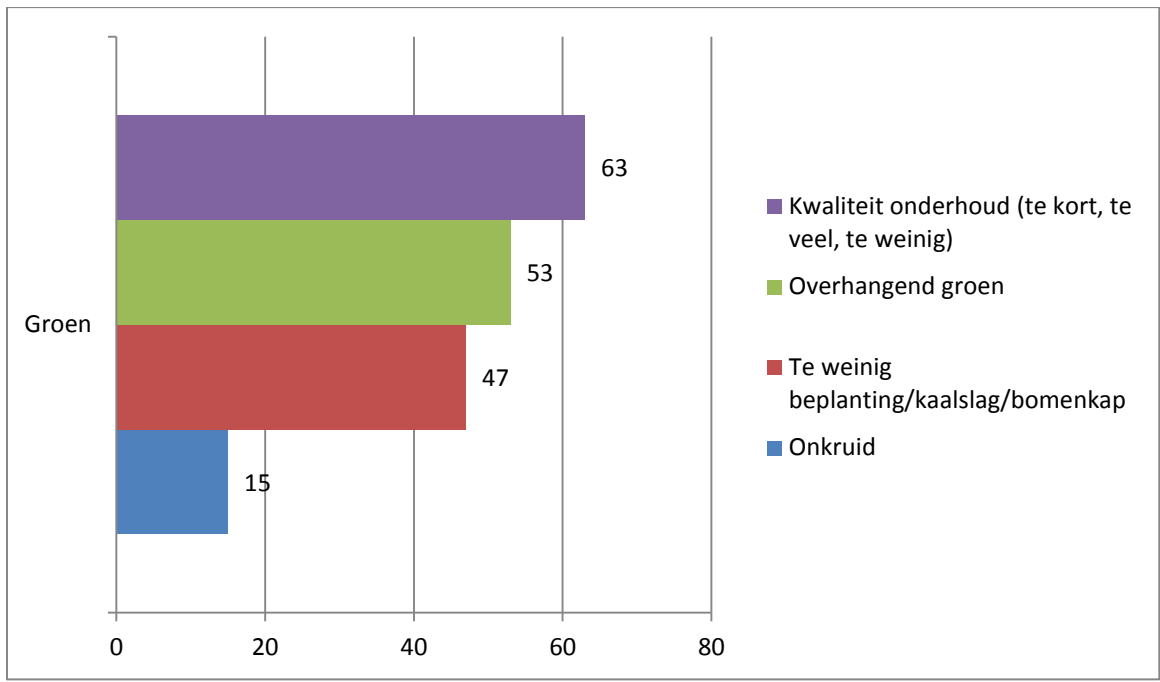
Begin 2014 is met behulp van het burgerpanel onderzoek gedaan naar de leefbaarheid in de openbare ruimte. In onderstaande grafieken worden de resultaten weergegeven. Per thema staat vermeld hoe vaak een ergenis is genoemd door de respondenten van het burgerpanel.

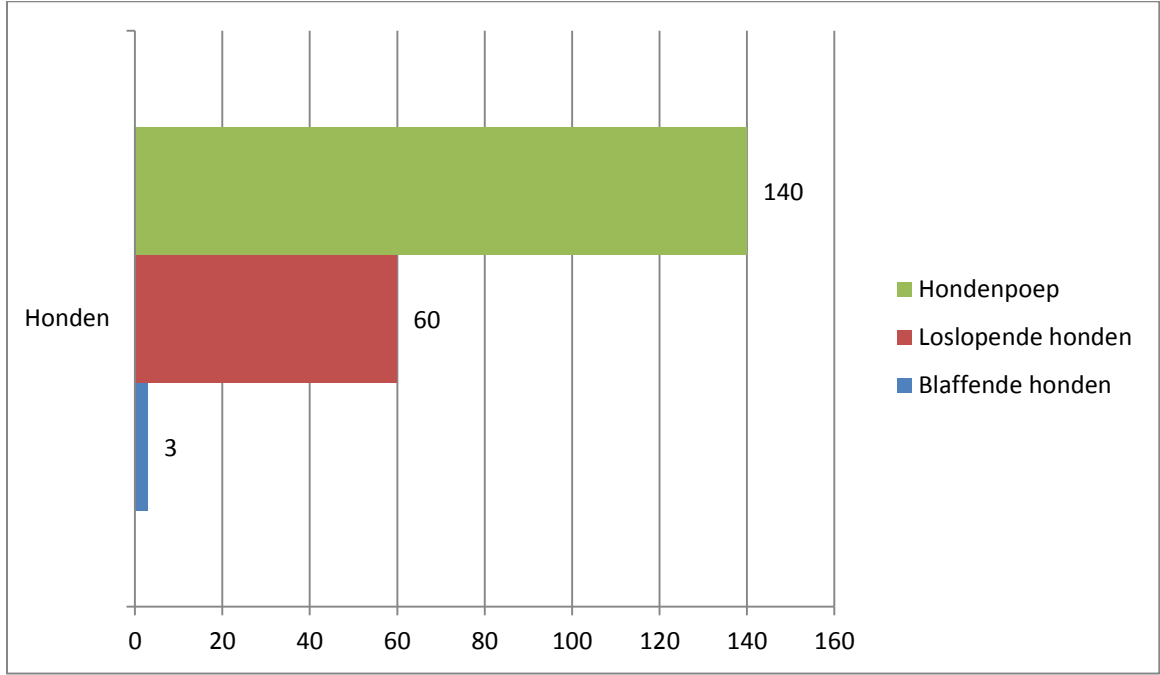
Figuur 5

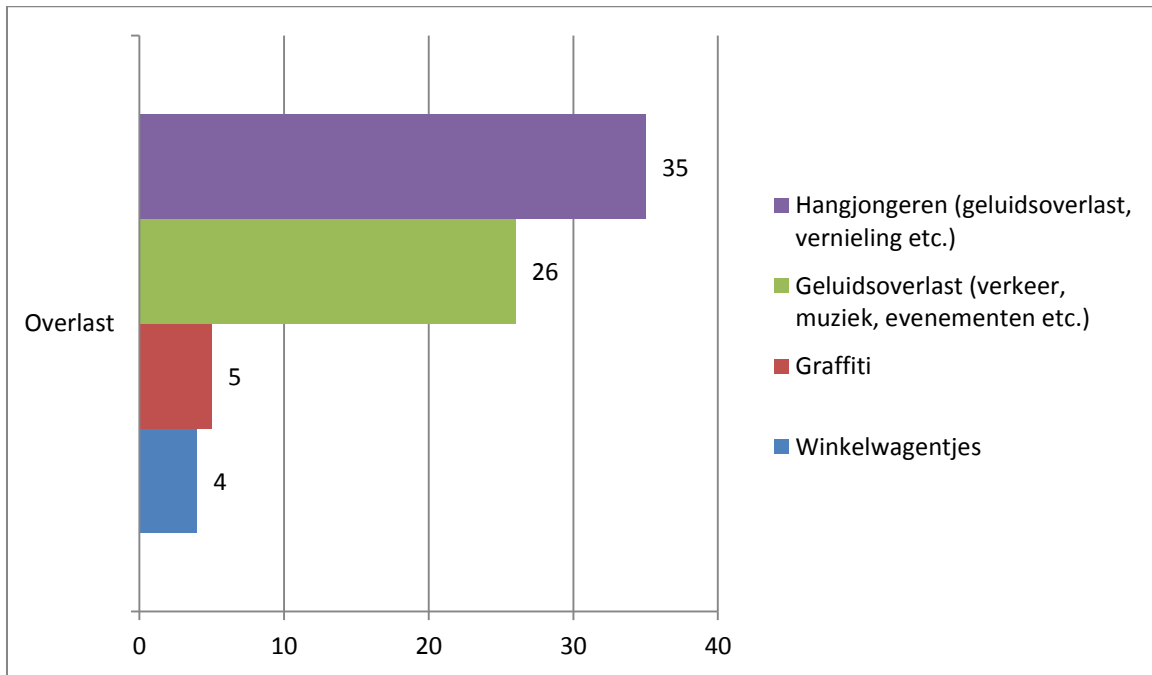
Figuur 6

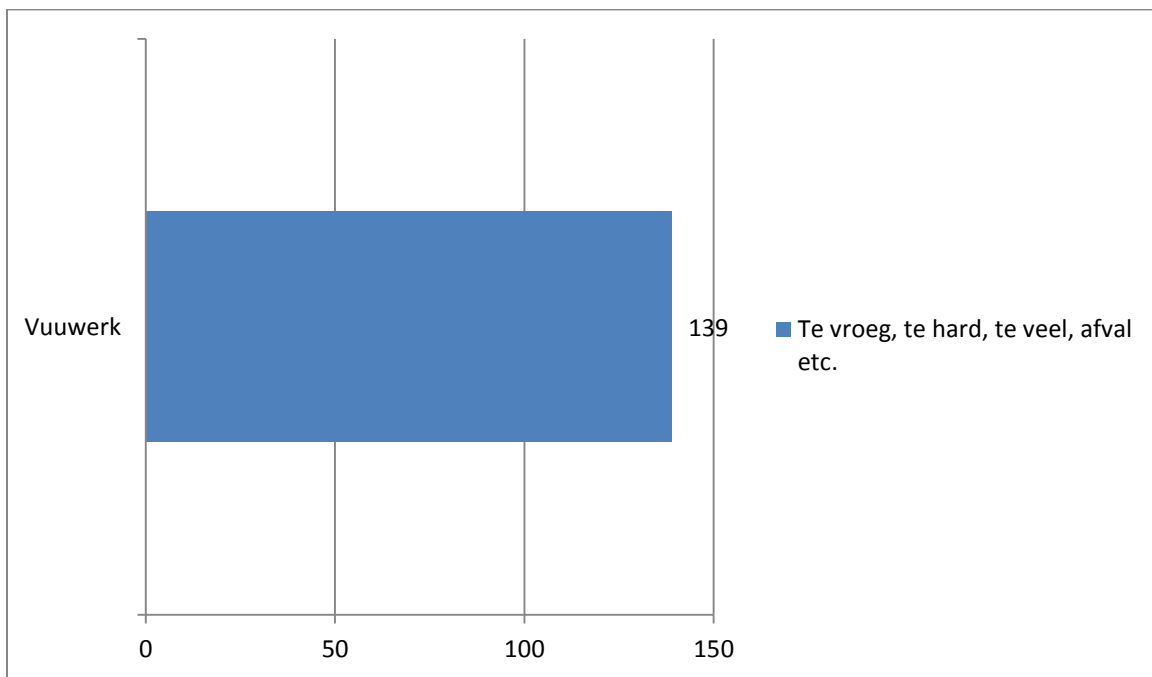
Figuur 7

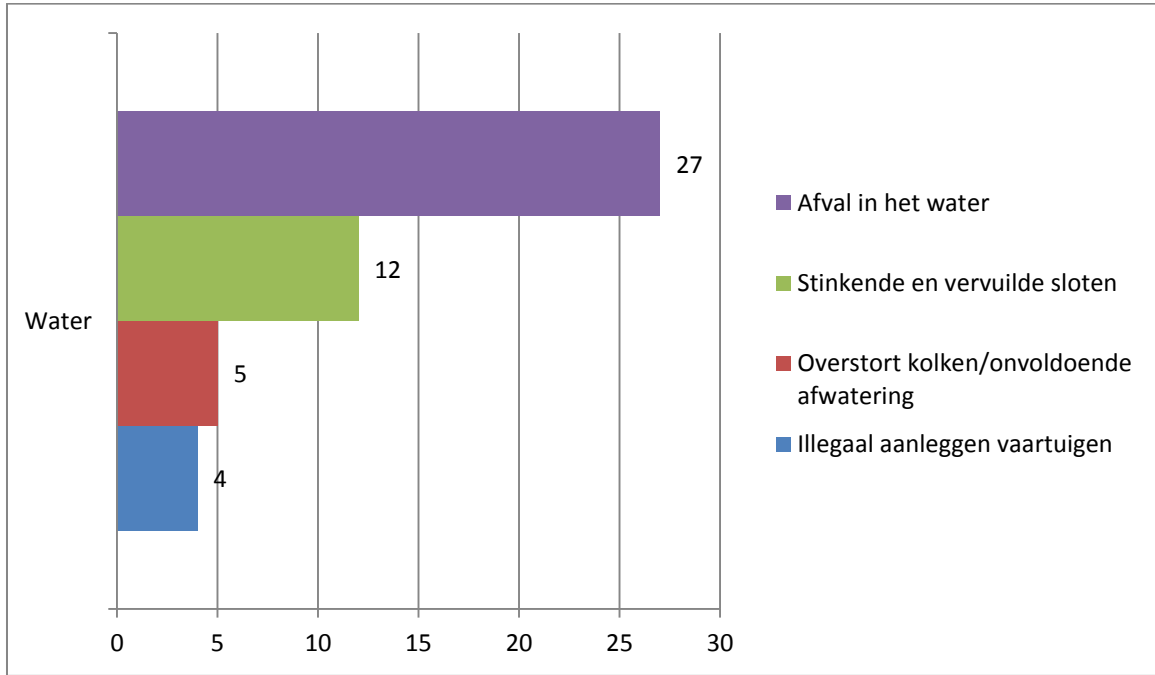
Figuur 8

Figuur 9

Figuur 10

Figuur 11